

ki ne smeta z državno pomočjo ali celo na njene stroške služiti v zabavo ali šport le nekaterim, ampak naj bi bili dušna hrana naroda kakor vsakdanji kruh.

Izpopolnitev prosvetne uprave.

Prosvetna uprava hoče stopnjema, kolikor je odvisno od nje, reševati tudi druga vprašanja ki so potrebna preuredbe, n. pr. glede državne zaloge šolskih knjig in učil, glede birokratizma v šolskem poslovanju, glede nepraktičnosti besedila pri šolskih tiskovnah itd.

Učiteljske organizacije.

Prosvetna uprava novdaria končno, da bi morale biti organizacije učiteljstva vseh stopeni strokovne; zlasti ne uvidi s strokovnega stališča potrebe dvolne organizacije učiteljstva osnovnih šol, ki se borita med seboj na življenje in smrt, ker kulturno-politična vprašanja so po-

glavje zase ki naj bi bilo izključeno pri stanovskih organizacijah.

Dvigimo šolstvo in prosveto.

Ne mislim vračati, kakor se je posojalo, vendar si bom štel v dolžnost, da se ustavljam vsaki osebnosti in stvarni škodi, ki bi pretila našemu šolstvu in naši prosveti. Ako zahteva prosvetna uprava od učiteljstva delo in red, sme učiteljstvo zahtevati od nje zakonitost. Držimo se vsak s svoje strani te vzajemnosti! Zavedajmo se, da se vsem in vselej ne da ustreči a prizadevamo si, da dvignemo svoje šolstvo in svojo prosveto na kolikor mogoče visoko stopnjo. V tem duhu želim da se lotimo svojega dela v novem letu ki ga začnemo, kar bo po mojem prepričanju koristilo učiteljstvu in njegovim družinam kakor tudi našemu šolstvu in naši prosveti. In to je končni namen nas vseh.

Prosvetni inspektor:
Dr. Dragotin Lončar s. r.

Misli ob prelomu.

Ideje ki so na videz jasne kot beli dan in samoočebni umljive zahtevajo dostikrat dolgotrajnega izžarevanja, da proniknejo tudi v ona srca, ki so obdana s trnjem privzgojenih tradicij. Šele ob globokem žrelu propasti se marsikdo zave svoje krive poti, naredi obračun in išče boljših kašpotov.

Ali nismo bili taki speljani popotniki tudi mi do današnjih dni? V mnogih je živela zavest da smo na krivi poti, navedal je to nešteto krat tovarišu v obraz, zasebno in javno in vendar ni hotelo biti drugače. Danes je! To kar je gorelo v srcih, je našlo svoj izliv v januarski Deklaraciji.

Dve imamo: širšo majnško in nje-no dopolnitev — januarsko. Prva je imela nasprotnikov ima jih tudi druga. In to je potrdilo poštenje obeh.

Vsak prelom s tradicijami zahteva žrtev. Marsikdo si je zamislil drugače svojo pot oživel se je v vnani svet in se navezal na enakomisleče sopotovalce. Prijatelji, pogledi navznoter sebi in videb, da smo eno, — Ločili so nas te zvodljivci: zavist in sovraštvo, ki se upirata priznati pravico in pečat hlap-

čevstva, ki se ni izbrisal. Ko je premagano to, je tu naše resnično ujedinjenje.

Kdor se tega noče zavedati je ali zakrknjen, sebičen ali slep. Ne eden ne drugi nima pravice do vzgoje naših bodočih.

»Bilo je vse pripravljeno za lepo slavje bratovsko — da so razdružili bratje.« — Ali naj to staro prokletstvo na novo zadene naš stan? Stan, ki je veččen kot je še družina in narod?

Marsikako zapreko bo treba še odstraniti. Ako opravi vsak sam s seboj, s svojo notranjostjo, ki je privzgojen produkt neslavno minule dobe je naše odrešenje tu.

Še imamo mrtvih svetov in trabantov okrog njih, ki jim je pa usojena pot razpada.

Pravijo, da je šla Deklaracija nelegalno pot. Ali je bila to prva majnška, porojena v ministrskem kabinetu? Ali ji bomo zato odrekli legalnost? Od spodaj je izšla iz vrst poniževanih in v svoji človeškosti, časti in znanosti. Zato je rastla v svojo naravno in pravno smer — kot bo rastla druga.

Fr. Ločniškar.

Zadnja pravila UJU, ki jih naj okrajna društva obravnavajo glede sprememb.

PRAVILA UDRUŽENJA JUGOSLOVENSKOG UČITELJSTVA.

I. Ime i sedišče.

Član 1. Učiteljstvo Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca organizuje se u jedinstveno društvo: »Udruženje Jugoslovenskoga Učiteljstva«. Sedište mu je u Beogradu.

II. Svrha.

Član 2. Cilj je Udruženja, da udruženom snagom svih učitelja naše Kraljevine radi na napretku osnovne nastave i narodnoga prosvetovanja; da nastoji oko učvršćivanja duhovnog jedinstva svih delova našega naroda i štiti moralne i materijalne interese učiteljstva.

III. Sredstva.

Član 3. Sredstva su za postignuće svrhe ova:
1. Redovite i vanredne skupštine;
2. Staleško politički i pedagoški naučni spisi;
3. Društvene veze sa slovenskim učiteljstvom izvan domovine i sa učiteljskim udruženjima drugih naroda;
4. Obrazovanje članova obzirom na staleške i stručne potrebe;
5. Osnivanje i pomaganje ustanova i društava skladnih sa svrhom Udruženja;
6. Osobno i pismeno posredovanje kod oblasti i korporacija;
7. Redovni i vanredni prilogi članova; darovi, zaveštanja i potpore.

IV. Ustrojstvo.

Član 4. Osnova su Udruženju Sreska Učiteljska Društva. Gde su terenske prilike pogodno mogu se i dva i više srezova spojiti u jedno društvo.

Član 5. a) U središtima pokrajinskih oblasti ustrojavaju se povereništva sreskih učiteljskih društava kao posrednici između njih i Središnje Uprave Udruženja.

b) Povereništva su izvršni organi zaključaka i naređenja Skupština i Glavnog Odbora Udruženja.

Glavna im uloga proishodi iz članka III. (sredstva) a područje delovanja jednako je opsegu pokrajinske školske oblasti.

Član 6. Glavni Odbor Udruženja i Povereništva izvršuju svoje poslove u uredima koji se nazivlju stručna tajništva.

V. Članstvo.

Član 7. Svi članovi učiteljskih društava, koja su svoja pravila saglasili ovim pravilima i po njima se upravljaju, ujedno su i članovi Jugoslovenskog Učiteljskog Udruženja.

Član 8. Novo obrazovano sresko društvo opšti sa Glavnim Odborom preko Povereništva. Samo pri svome formiranju dužno je poslati kao i Povereništvu neposredno i Glavnom Odboru jedan primerak svojih pravila, uz spisak članova i Uprave, na odobrenje. Povereništvo je dužno u roku od 20 dana dostaviti Glavnom Odboru ta pravila sa svojim mišljenjem. Ako to Povereništvo ne učini, Glavni Odbor donosi sam rešenje o tome.

¹ Sreska — kotarska okrajna.

Odbor sa Nadzornim, svi članovi Povereništva, njihovi Nadzorni Odbori i predsednici sreskih društava sa njihovim biranim izaslanicima. Društva do 50 članova biraju 1 izaslanika, do 100—2, do 150—3 itd.

Glavnoj Skupštini predsedava predsednik ili podpredsednik Gl. Odbora.

Član 18. Pokrajinske skupštine sastaju se svake godine najdalje do 10. avgusta. Povereništva će na vrijeme objaviti dnevni red i mesto sastanka.

Ovu skupštinu sastavljaju svi članovi užega saveta sa Nadzornim Odborom, svi predsednici sreskih društava i na svakih 50 članova po jedan izabrani delegat sreskoga društva, koje pripada tome povereništvu.

Član 19. Na glavnim i pokrajinskim skupštinama mogu prisustvovati i ostali članovi udruženja sa pravom govora, ali ne i odlučivanja.

Izaslanici za skupštine, članovi Povereništva i Glavnog Odbora ili Nadzornog Odbora, kao i njihovi zamenici ne mogu biti privremeni učitelji ni vršioći dužnosti učiteljske.

Član 20. Kongres svih članova Udruženja sastaje se kad god to prilike zahteva a po pravilu svake treće godine. Dan, mesto i dnevni red određuje Glavni Odbor.

Kongresu predsedavaju: predsednik ili podpredsednik Glavnog Odbora i predsednici Povereništva, koji su prisutni.

Član 21. Sastanci sreskih učit. društava vrše se prema njihovim pravilnicima.

Izbori se vrše najdalje za 2 meseca od početka školske godine i važe na godinu dana.

VIII. Delokrug.

Član 22. U delokrug rada Glavnog Odbora (izvršnoga i upravnoga) spada:

a) Upravljanje i izvođenje svih poslova navedenih u članu III te i članu II. do 17.

b) Sastavljanje izveštaja o delovanju povereništva i kotarskih učiteljskih društava za svaku poslovnu godinu. Izveštaj se štampa u Letopisu.

c) Sastav proračuna i poslovnog reda za Povereništva i kotarskih učiteljskih društava, Kongrese i Časne Sudove, koji se predlažu Glavnoj Skupštini.

d) Imenovanje glavnog urednika glasila Udruženja.

e) Imenovanje stručnog tajnika za obavljanje kancelarijskih poslova.

Član 23. Delokrug pokrajinskih saveta određuje član 5. tačka b. i v., suviše imenovanje urednika pokrajinskog glasila i stručnog tajnika.

Pokretna i nepokretna imovina dosadanih pokrajinskih organizacija, na mesto kojih su stupila Povereništva Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva, ostaje i dalje vlasništvo tih Povereništva, koja njom upravljaju i polažu račun svojoj pokrajinskoj skupštini.

Član 24. Delokrug pokrajinskih i glavnih skupština te Kongresa izražen je u članu II. i III. ovih pravila.

Po članu 17. i 18. Skupštine odobravaju račune, proračune i poslovnike. Za Skupštine i Kongres pripravlja gradivo odelci (kao na pr. književni, pedagoški, finansijski itd.) bilo po vlastitoj inicijativi bilo po predlogu članova.

Pitanje o odelcima objašnjava poslovni red.

Član 25. Delokrug sreskih učitel. društava određuju njihova pravila.

L. R—EŽ.:

Ministrstvo prosvete premešča naše učiteljsvo v Albanijo.

Selitve učiteljev niso redke. One so vsakodnevne in posebno mnogostevilne zlasti ob zamenj ministra prosvete. Razumljivo. Vsak od njih ima svoje voljo, v kateri je običen zakon o narodnih šolah. A ta volja ima zle posledice: pogonstvo, premeščanje, omalovaževanje in odpušćanje učiteljev.

V tem pogledu je bil in bo čudež, ali ga nikjer ni bilo in va tudi ne bo večlega od onega, po katerem je bilo nekoliko učiteljev premeščeno po službeni potrebi iz Črne gore z motivacijo, da ne morejo dobiti akontacije na račun potnih troškov, ker »kredita za iste ni«. Da bi ne ostali brez službe in kruha, so bili primorani zadržati se in kreniti na pot. A to ni še vse čudež šele sledi!

Nekateri izmed njih so se javili nadzorniku v Debru, ob albanski meji, ker so se glasila postavljenja za ta srez. Ail na veliko njih začudenje im nadzornik obiasni, da ta službena mesta ne pripadajo kraljevini SHS, temveč — Albaniji.

Kaj tu početi brez denarja brez nakazanih plač? Vrgli so se na delo, da za-

služijo vsaj grizljavi kruha, dokler se jih minister prosvete ne usmili ter jih ponovno premesti iz Albanije na teritorijo kraljevine SHS. Lahko si je misliti, koliko ironije in posmeha so razlili na račun merodajnih prosvetnih činiteljev, ki jim niso znane niti meje naše države.

Čez dober mesec so bili imenovani premeščeni iz Albanije ali tako, da so bili mnogi od njih premeščeni v druge srece akoprav je bilo izpraznjenih v debarskem srezu dovolj učiteljskih mest, seveda brez akontaciji in plače. In kot dodatek je ministrstvo prosvete še polzedovalo uradnim potom, ali so se imenovani javili v zakonitem roku na službo.

Tako. A kdo trpi največ od tega? Šola. Preganjan učitelj ne more biti nikdar oduševljen delavec. On, ki to premore — ta ni človek, temveč Nadčlovek a takih je malo na zemlji.

Lepa ilustracija naših razmer!

Progresiven davek za „Učiteljski Dom“ in članarina za UJU pri Učiteljskem društvu za mariborsko okolico.

Pred določitvijo članarine na zborovanju Učit. društva za mariborski šolski okraj dne 16. januarja 1926 se odprla debata glede prispevka za »Učiteljski dom«. — Po daljši in burni debati v katero posežejo zlasti tov. Marjia Godec, Mirko Vauda, ki povdaria, da je treba upoštevati tudi materialno stran učiteljstva. Sil. Košutnik star. in Zmago Konečnik se končno spreime predlog tovariša Nušića: Vsaka učna oseba plačai od svoje mesečne dragizniške doklade 10% v fond za zgradbo »Učit. doma« v Mariboru.

Učitelj(ce):

od 1—14 služb leta mes. drag. dokl. 800 Din, 10% = 80 Din letno.

od 15—20 služb, leta mes. drag. dokl. 900 Din, 10% = 90 Din letno.

od 21 leta naprej mes. drag. dokl. 1000 Din, 10% = 100 Din letno.

Z učitelji poročene učiteljice:

od 1—14 služb leta mes. drag. dokl. 400 Din, 10% = 40 Din letno.

od 15—20 služb, leta mes. drag. dokl. 450 Din, 10% = 45 Din letno.

od 21. leta naprej mes. drag. dokl. 500 Din, 10% = 50 Din letno.

Učiteljice ženskih ročnih del:

od 1—15 služb, leta mes. drag. dokl. 750 Din, 10% = 75 Din letno.

od 16. leta naprej mes. drag. dokl. 800 Din, 10% = 80 Din letno.

Prispevek naj bi se vplačeval ločeno od društvenine

Članarina za UJU:

Z ozirom na ugodno stanje društvene blaginje se za letni prispevek za društvo od 40 na 30 Din, tako da znaša članarina:

Za redne člane 140 Din (110 Din UJU + 30 Din društvu).

Ferijalni Savez učiteljstva.**V Češkoslovaško! — Načrt potovanja.**

Praha, Hradec, Králové, Pardubice, Moravský Kras, Brno, Moravská Ostrava, Lázně Luhačovice, Zlín, Trenčanske Teplice, Píšťan, Bratislava. Na željo bi jo mahinili tudi na najvišjo goro Tatry s krasnim razgledom.

Čas potovanja: 14 dni.

Financa: Od Prahe = 1000 Din.

Program potovanja se lahko na potovanju sporazumno izpremeni!

Po sklepu sestanka dne 27. dec. l. l. se rok za prijavo podaljša do 28. februarja.

Za zlet so se prijavili tudi tovariši (ce) iz Srbije in iz Vojvodine.

Ponovim: Do Prahe potujemo s Sokoli in naj vsak prijavljenec (ka) uredi vse potrebno!

Skupni račun potovanja je torej 2000 Din!

Tovariši (ce) ki čutite v sebi potovalno žlico, izrabite zelo ugodno priliko!

Za vse podrobne informacije vedno na razpolago (znatko za odgovor).

Vsem prijavljenecem (kam) izročam češkoslovaški tovariški pozdrav na željo češkoslovaškega tovariša — našega Františka!

Sl. Mrovie, mešč. uč. t., Ribnica, Dol.

Splošne vesti.**DOPIŠNIKOM.**

Na seji eksekutivne Pov. UJU — Ljubljana dne 6. februarja t. l. je bil proti naknadnemu odobrenju ožjega sosveta napravljen sledeči sklep:

Društva in posamezniki niso upravičeni izvajati pritiska na uredništvo glede termina in priobčevanja društvenih in drugih objav in člankov, ker morajo priti glasom sklepa važejša poročila pred sejo eksekutivne ožjega sosveta ter so tudi druge predvsem tehnične okoliščine ki čisto onemogočijo takojšnje objavo.

Načeloma se bodo priobčevali le podpisani članki obeh strui. Članki ne smejo biti osebni, zlasti brez osebnih žaliivk, ampak strogo stvarni.

Za podpisane članke uredništvo ne odgovarja niti zakonito, niti vsebinsko v nobenem oziru

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva Poverjeništvu Ljubljana.

V Ljubljani dne 6. febr. 1926.

Poverjenik: Tajnik:

Anton Gnus l. r. Josip Lapajne l. r.

Urednik »Učiteljskega Tovarša«:

Ivan Dimnik l. r.

POZIV VSEM OKRAJNIM UČITELJSKIM DRUŠTVOM.

V zmislu sklepa ožjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana z dne 23. januarja 1926 in sklepa eksekutivne z dne 6. februarja 1926 pozivamo vsa naša društva, da razpravljajo na svojih društvenih zborovanjih o vseh točkah deklaracije mirno in strogo stvarno, utemeljijo svoje pomisleke in jih z utemeljitvami vred sporoče UJU — poverjeništvu Ljubljana

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva Poveri. Ljubljana. 8. svečana 1926.

Poverjenikov nam.: Tajnik:

Anton Gnus, Josip Lapajne.

— Razdelitev referatov in uradne ure pri prosvetni upravi v ljubljanski oblasti. Referati pri prosvetnem oddelku v Ljubljani so razdeljeni sledeče:

1. Podpisani sprejema stranke v torek in četrtek od 11.—13. ure. Ekonomija dela zahteva, da se obračajo stranke v prvi vrsti do referentov in le v stvarni potrebi tudi do njega, nikakor ni smotno in zavlačuje poslovanje, ako se mora baviti z vsako podrobnostjo. Zaradi lažjega pregleda naj prinese vsak svoje podatke tudi pisмено na pol nrole papirja.

2. Oblastni inšpektor in ob odsotnosti prosvetnega inšpektorja njegov namestnik dr. Stanko Beuk ima referat o meščanskih in strokovnih šolah ter nadzoruje realne predmete na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

Za poročene učiteljice 70 Din (40 Din UJU + 30 Din društvu).

Za učiteljice ženskih ročnih del 100 Din (70 Din UJU + 30 Din društvu).

Za upokojene 80 Din (50 Din UJU + 30 Din društvu).

Novoupokojenici pa se smatrajo rednim članom organizacije.

3. Oblastni inšpektor Josip Wester ima referat o srednjih šolah in učiteljskih ter nadzoruje jezikovne zgodovinsko-zemljepisne predmete in telovadbo na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

4. Oblastni nadzornik Engelbert Gangl ima referat o osnovnih šolah in njih nadzorovanje kakor tudi nadzorovanje gluho-nemice, šole za slepe, državnega vzgajališča, otroških vrtcev in zavetišč; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

5. Vlado svetnik dr. Fr. Vidic ima znanstveno-umetniški referat (gledališče, muzei, licealna biblioteka drž. založila šolskih knjig in učil); sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

6. Okrajni glavar dr. Ivan Karlin ima upravno-gospodarski referat za šolske zadeve ter sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

Prosvetni inšpektor:

dr. Dragotin Lončar s. r.

— »Narodna Prosveta« je pričela v zadnji številki priobčevati Deklaracijo. V kolikor smo poučen, prinese tudi poseben komentar.

— Dne 3. svečana se je poročila tov. Pepica Herbstova, učiteljica na Hajdini pri Ptuj z železniškim uradnikom Milošem Nagelschmidom iz Poljčan.

— Gospodinski tečaj po deželi. V letu 1925, je priredil veliki župan mariborske oblasti 8 gospodinskih tečajev. Te tečaji so se vršili z iako dobrim uspehom in je zanimanje zanje zelo veliko. Te tečaje ki sta jih vodili gospodinski učitelji Jela Premrou in Olga Sttig, je obiskovalo skupno 171 deklet. Voditeljica Jela Premrou je vodila tečaje: pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju (19 deklet), v Negovi (24 deklet), pri Sv. Benedktu v Slov. goricah (20 deklet), pri Sv. Antonu v Slov. goricah (27 deklet); voditeljica Olga Sttig je vodila tečaje: v Frankolovem (21 deklet), v St. Ilju pri Velenju (16 deklet) in 2 tečaja v St. Andražu pri Velenju (44 deklet).

— Z ozirom na neresnično trditev »Jutra« dne 11. t. m., da sem odklonil za objavo članek »Stara pot«, ki ga prinaša »Jutra«, izjavljam, da članka nisem odklonil, temveč sem od pisca zahteval le podpis pod članek kakor so bili podpisani vsi članki »nove poti«. Ker dobivam poročila, da enake vesti širijo tudi nekateri tovariši na zborovanjih okrajnih učiteljskih društev, moram pojasniti, da je bil to edini članek ki sem ga prejel od »stare« struie. Ta članek in resolucije dveh okrajnih društev sem predložil seji organizacijske eksekutivne, ki je sklepala o njih in sem se točno ravnal po teh sklepih. Vsako širjenje neresnične vesti da odklanjam članke druge struie, je torej tendenciozno in neresnično.

Ivan Dimnik.

urednik »Učiteljskega Tovarša«.

— Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico poziva poverjenike posameznih šol, naj nemudoma sestavijo izkaze organiziranih članov in prepise takoj pošljejo tov. tajniku Viktorju Miheliču v D. M. v Polju. — Predsednik.

— Tovariš upravitelj! Ali si prejel naročilno dopisnico za nabavo starih letnikov »Zvončka«? Ali si že naročil kak letnik za Tvojo šolo? — Če še nisi tega storil, ne odlašaj! Izpolni takoj naročilno dopisnico in jo pošlji upravi »Zvončka«. Ali je Tvoja šola naročena na »Popotnika«? Ako ni naročena, naroči ga takoj! Morda dolguje tamošnja šola ali krajni šolski svet kaj na naročnini naših stanovskih listov. Poravnajmo stare račune, da dolg ne bo narastel.

— Društvene blaginike opozarjamo, da zapade prve dni tega meseca prvi obrok članarine za leto 1926. Bodo točni in skrbite, da bodo pripadajoči zneski zanesljivo vplačani do 15. t. m. blagajni poverjenstva. — Pa tudi stari dolžniki naj se že vendar enkrat zganijo da ne bomo večno lamentirali.

— »Zvončkarji« so prejeli pretečene dni 5. številko S to številko imajo polovico letnika 1925/26, v rokah. Ta teden pričnemo razpošiljati obračune za l. po-

letje. Poravnajte zastanke takoj po prejemu obračuna. Dolžnikom bomo 6. številko »Zvončka« brezpogojno ustavili. Poprašajte pa tudi deco na šoli, če kdo dolguje naročnino za l. polletje. Opomnite ga, naj poravnava morebiten dolg, sicer mu bomo l. st. ustavili.

— Z Bleda. V »Jutru« z dne 13. decembra 1925, števec 289 je bilo med domačimi vestmi pojasnjeno, kako in kdaj se bo izplačala razlika k učiteljskim pokojninam za čas od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925. V dotični notici, je rečeno, da se je izplačilo teh razlik zavleklo, ker je finančno ministrtvo šele februarja 1924 priznalo pravico do njih. V tem smislu je bilo treba vse pokojninske odmere popraviti kar je moglo storiti je ministrtvo samo. Tako je prišlo, da so proračunske dobe, ki jih obremenjujejo razlike že davno iztekle, predno je bila stvar končno rešena. Po določbah zakona o državnem knjigovodstvu pa takih obveznosti iz preteklih dob n. mogoče prevzeti na tekoči budžet, marveč poravnati je iz posebnega nalašča za to določenega kredita, ki ga upravlja finančno ministrtvo tako, da se je tudi za to treba obrniti na ministrtvo Generalna direkcija državnega knjigovodstva se mora vsakokrat še naprositi za otvoritev v to svrhu potrebnega kredita brez katerega je izplačilo absolutno nedopustno. Čim pa generalna direkcija to stori — tu upati je, da se sedaj na podlagi novega dvanajstinskega zakona to v kratkem zgodi, se izplačila takoj uradno odrede. Prizadetim upokojenecem torej ni treba več vlagati nikakih zasebnih prošni, niti izplačila ugrati, ker se stvar ureja po službeni dolžnosti izplačujočih organov ko so dani vsi predpogoji za to — Tako notica. Vprašam javno delegacijo ministrtva financ, ako je kaj zanega o tej stvari in kdaj se bo končno stvar uredila, ker čakanja je že dovelj.

Upokojenec.

— Poročil se je dne 4. t. m. tovariš Franc Lumaček, učitelj v St. Rupertu na Dolenjskem s tov. Slavico Benedičič, učiteljico na Mirni, Čest tamo!

— Maturant(ke) ljubljanskega učiteljskega iz leta 1921. Minula je prva etapa, čeprav kratka — našega službovanja! — Ob prvi petletnici bi se zoper zbral, da skupno obhajamo preteklo spominje! — Sestanek bi se vršil o Veliki noči! — Moje mnenje: v Ljubljani!

— Sporočite po dopisnici željo kraja in večina zmaga! — Do sv. denja! — Sl. Mrovlie, učitelj mešč. šole, Ribnica, Dol. — NB. Tega sestanka se na željo udeležijo tudi maturant(ke) iz l. 1920.!

— Za uslužbenski list, ki ga moramo izpolniti v najkrajšem času vsi vsled razpisa ministra pravde v zmislu člena 115, zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih rabimo fotografije iz poslednjega časa. Učiteljski konvikt je izposloval za vse učiteljstvo izredno znižano ceno pri fotografijah z V. Beštru, Aleksandrova cesta 5 in g. Dav. Rovšku, Kolodvorska ulica 34 v Ljubljani. Ako se daste slikati pri navedenih fotografijah, pomagajte graditi konvikt, ker sta oba odstopila v ta namen nekaj odstotkov. Opozorjamo na to tudi učiteljstvo po deželi kjer nima v bližini fotografa

Darovane knjige »Centralni knjižnici UJU Pov. Ljubljana«.

— knjiž. Uredništvo »Učiteljskega Tovarša« je darovalo »Centralni knjižnici UJU pov. Ljubljana« sledeče knjige: R. Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem«. Dr. Debevc-M. Bajuk: »Zbirka slovenskih narodnih pesmi«. Lj. Krajačić: »Sanje Djetinstva«. St. Gorski: »Hajdučki Nero«. »Zborik«, mesečna revija za zborovsko glasbo

Tovariše in tovarišice na naprošamo da tudi oni darujejo knjige ki so jim nepotrebne naši »Centralni knjižnici«.

Knjižničar.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjižnici v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— k Učni knjigi za obrtna učilišča, o katerih smo že poročali, se dobe po vseh knjigotrožnicah, pri »Zbornici za trgovino, obrt in industrijo« (v Beethovnovi ulici) za člane »Računstvo za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo« 30 Din. »Računstvo za oblačilne obrte« 22 Din.

— k Lj. Krajačić: Sanje djetinstva. Priče i pripovijetke za mladež sa slikama. Zagreb 1925.

Cena knjigi v knjižnici je 15 Din, pri avtorju (Zagreb, Ilica 83) samo 12 Din.

V lični opremi je izšla v Zagrebu mladinska knjižica tov. Lj. Krajačića, ki jo bo hrvatska deca z veseljem sprejela in ki bo tudi naši deca prav primerno čtivo za srbohrvatskega jezika. Kratke, a ljubke povestice bo kaj rada brala deca, posebno še, ker so mnoge okrašene prav s primernimi ilustracijami. Knjižico prav toplo priporočamo! Pisana je v latinici.

— k St. Gorski: Hajdučki Nero, dramsko-epski spev. Čačak. Električna Stamparija Sl. G. Popovića i Sina. 1925.

Knjiga zajemlje snov iz hajduškega življenja. Dejanja se razvijajo živahno in so zanimiva, posebno ker tvorijo del zgodovine iz življenja srbskega naroda. Knjiga je pisana v cirilici.

— k Kraljična z mrtvim srcem. Pravičljiva komedija v 4 dejanjih. Spisal R. Pečjak, glasbene in pevске točke zložil Anton Dolinar. Založil Podmladek Rdečega križa in šolski oder »Vesna« na meščanski šoli v Trzinu. Cena 15 Din, partitura 10 Din.

Nekje živi kraljična, katere se radi njene zlobe, napuha in častilopija ter sitnosti vse boji. Svoje podložnike kaznuje kraljična celo za napake, ki jih niso zagrešili. Njen grad je pravcati grad mrtvega srca ter ne pozna ne milosti ne ljubezni, temveč samo stroge, mogočne udarce. Dobra vila se kraljičnega krutega ravnanja končno naveliča in začara grad ter njegove prebivalce. Mesto kraljične posadi na prestol osramočenega kočijaža, kateremu določi za tovarišico ubogo kuharico. Ostali služabniki se izpremene v kraljevičice in kraljične, kraljično pa zadene kazen, da mora postati v gradu edina služabnica. Novi gospodarji gradu so brez srca, zasmehujejo služabnico, ter z njo ravnaajo tako, kakor je ona prej delala z njimi. Vila ji razodene, kaj namerava doseči s to svojo izpremembo. Ko se mera kraljičnega trpljenja napolni, da ne more več sama obvladati dela, pošlje vila kraljični služabnici druga v osebi devetega zavrnjenega snubca. Ta ji posle vedno pomaga. Resnična ljubezen ga premaga, da stoji svoji družici ob strani kakor dober tovariš. Končno pa jo prosi za roko, na kar kraljična pristane, kajti sedaj je njene zlobe konec. Zunaj zagrmi, vila razčara grad in njegove prebivalce. Služabništvu, ki je bilo nekaj časa na mestu gospodarjev, otemni spomin na prošlost, tako da pozabi, kaj je bilo v začarani dobi. Dvorce na novo oživi, srca se vnamejo. Dvorjani gromko pozdravljajo svojega novega kralja in kraljico, ki sta sedaj glasnika živih src. Skozi vsi igro vidimo goreti srce blage dvorjanice Jelisave, ki vpliva na poslušalce kot angel miru in sprave ter dviga grešnike s svojo skromnostjo in pobožnostjo.

Igra je aktualna posebno v sedanjih gnilih povojnih časih, ko se je zajedel človek v človeka, in ko je tako malo živih src med nami. »Jaz iščem živih src, a jih nikjer ne najdem več« — toži dvorjanica Jelisava.

Med prisrčnim smehom čutimo, kako nas pisatelj z ljubeznijo pridobiva za nekaj boljšega in lepšega, kako nas odvrača od grobe, brezsrčnega materializma ter nas navaja k človečnosti.

Kraljična z mrtvim srcem je bila z velikim uspehom uprizorjena lansko leto v Trzinu in Kranju. Kakor slišimo jo bodo uprizorili tudi naši bratje v Gorici.

Pisana je za otroke in odrasle, zato je prav primerna za naše podeželske odre. Inscenacija je lahka. Naroča se pri Podmladku Rdečega Križa v Trzinu.

— k Zdravje. Zdravstveno poučni list. Leto II., števec 1. 1926. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Zaloška cesta 2. (Higijski zavod.)

V lični opremi je izšel zdravstveni list »Zdravje« letos v II. letniku. Zanimivo vsebino in smer lista, označujejo članki prve številke: Zdravo novo leto! — Pet velevalsti. Po Ervaldu priredil dr. V. Katičič. — Skrb za narodno zdravje — dolžnost vsakega državljanca. — Učitelji in ljudsko zdravje. — Zakaj zdravje tudi na kmetih peša? — Vzrok širjenja nalezljivih bolezni. — Krizem po Sloveniji. — Naša zdravstvena zakonodaja. — Droblj. — Dobro čtivo. — List prav toplo priporočamo za šole, knjižnice in starše.

— k Narodna Enciklopedija SHS. Prof. St. Stanovčič. 7. zvezek. Izdan 12. jan. 1926. Cena 45 Din posameznemu zvezku. Izdaje: Bibliografski zavod, d. d. Zagreb, Gunduličeva 29.

To krasno delo, ki bo ponos v naši jugoslovnski literaturi in dokument našega kulturnega, zgodovinskega, gospodarskega, socialnega in narodnega imetja je izšlo sedaj že v sedmem zvezku od črke »Firdus« — Grienski virovci. Z osmim zvezkom bo zaključena prva knjiga za katero se dobe pri upravi originalne platnice v polplatnu, ki jih dobe prednaročniki za 15 Din, drugi za 25 Din. — Toplo priporočamo to delo vsem šolam in posameznikom.

— k Zbirka slovenskih narodnih pesmi, IV. zvezek. Nabral in za moški, deloma mešani in ženski zbor harmoniziral Marko Bajuk. Cena Din 16.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani je izdala v drugem natisu te priljubljene pesmi, ki so nabrane večinoma iz cirniške okolice. Zvezek obsega 24 pesmi in sicer: 9 za moški in 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Profesor Bajuk je eden najboljših naših harmonizatorjev narodnih pesmi. Izdal jih je že več zvezkov, ki so pa skoraj vsi razprodani. Bajukova harmonizacija je sicer priprosta, a blagoljubna. Skrbno se ozira na slog in obliko, kakor poje slovenski narod. Vse pesmi so torej lahke in ne bodo delale še tako šibkemu zboru nikakoršnih težav. Izdajo te zbirke prav toplo pozdravljamo, zbirko pa priporočamo vsem našim pevskim zborom najtopleje.

Podpirajte prosvetni sklad!

ARGUS	je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS	ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS	daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS	ove informacije so vsikdar točne izoprne in hitre
ARGUS	se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS	ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Članarina za UJU:

Z ozirom na ugodno stanje društvene blaginje se za letni prispevek za društvo od 40 na 30 Din, tako da znaša članarina:

Za redne člane 140 Din (110 Din UJU + 30 Din društvu).

Ferijalni Savez učiteljstva.**V Češkoslovaško! — Načrt potovanja.**

Praha, Hradec, Králové, Pardubice, Moravský Kras, Brno, Moravská Ostrava, Lázně Luhačovice, Zlín, Trenčanske Teplice, Píšťan, Bratislava. Na željo bi jo mahinili tudi na najvišjo goro Tatry s krasnim razgledom.

Čas potovanja: 14 dni.

Financa: Od Prahe = 1000 Din.

Program potovanja se lahko na potovanju sporazumno izpremeni!

Po sklepu sestanka dne 27. dec. l. l. se rok za prijavo podaljša do 28. februarja.

Za zlet so se prijavili tudi tovariši (ce) iz Srbije in iz Vojvodine.

Ponovim: Do Prahe potujemo s Sokoli in naj vsak prijavljenec (ka) uredi vse potrebno!

Skupni račun potovanja je torej 2000 Din!

Tovariši (ce) ki čutite v sebi potovalno žlico, izrabite zelo ugodno priliko!

Za vse podrobne informacije vedno na razpolago (znatko za odgovor).

Vsem prijavljenim (kam) izročam češkoslovaški tovariški pozdrav na željo češkoslovaškega tovariša — našega Františka!

Sl. Mrovie, mešč. uč. t., Ribnica, Dol.

Splošne vesti.**DOPIŠNIKOM.**

Na seji eksekutivne Pov. UJU — Ljubljana dne 6. februarja t. l. je bil proti naknadnemu odobrenju ožjega sosveta napravljen sledeči sklep:

Društva in posamezniki niso upravičeni izvajati pritiska na uredništvo glede termina in priobčevanja društvenih in drugih objav in člankov, ker morajo priti glasom sklepa važejša poročila pred sejo eksekutivne ožjega sosveta ter so tudi druge predvsem tehnične okoliščine ki čisto onemogočijo takojšnje objavo.

Načeloma se bodo priobčevali le podpisani članki obeh strui. Članki ne smejo biti osebni, zlasti brez osebnih žaličk, ampak strogo stvarni.

Za podpisane članke uredništvo ne odgovarja niti zakonito, niti vsebinsko v nobenem oziru.

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva Poverjeništvu Ljubljana.

V Ljubljani dne 6. febr. 1926.

Poverjenik: Tajnik:

Anton Gnus l. r. Josip Lapajne l. r.

Urednik »Učiteljskega Tovarša«:

Ivan Dimnik l. r.

POZIV VSEM OKRAJNIM UCITELJSKIM DRUŠTVOM.

V zmislu sklepa ožjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana z dne 23. januarja 1926 in sklepa eksekutivne z dne 6. februarja 1926 pozivamo vsa naša društva, da razpravljajo na svojih društvenih zborovanjih o vseh točkah deklaracije mirno in strogo stvarno, utemeljijo svoje pomisleke in jih z utemeljitvami vred sporoče UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Udruženje Jugoslovanskega Učiteljstva Poveri Ljubljana. 8. svečana 1926.

Poverjenikov nam: Tajnik:

Anton Gnus, Josip Lapajne.

— Razdelitev referatov in uradne ure pri prosvetni upravi v ljubljanski oblasti. Referati pri prosvetnem oddelku v Ljubljani so razdeljeni sledeče:

1. Podpisani sprejema stranke v torek in četrtek od 11.—13. ure. Ekonomija dela zahteva, da se obračajo stranke v prvi vrsti do referentov in le v stvarni potrebi tudi do njega, nikakor ni smotno in zavlačuje poslovanje, ako se mora baviti z vsako podrobno. Zaradi lažjega pregleda naj prinese vsak svoje podatke tudi pismeno na pol nole papirja.

2. Oblastni inšpektor in ob odsotnosti prosvetnega inšpektorja njegov namestnik dr. Stanko Beuk ima referat o meščanskih in strokovnih šolah ter nadzoruje realne predmete na srednjih učiteljskih in meščanskih šolah; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

Za poročene učiteljice 70 Din (40 Din UJU + 30 Din društvu).

Za učiteljice ženskih ročnih del 100 Din (70 Din UJU + 30 Din društvu).

Za upokojene 80 Din (50 Din UJU + 30 Din društvu).

Novoupočojenci pa se smatrajo rednim članom organizacije.

3. Oblastni inšpektor Josip Wester ima referat o srednjih šolah in učiteljskih ter nadzoruje jezikovne zgodovinsko-zemljepisne predmete in telovadbo na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

4. Oblastni nadzornik Engelbert Gangl ima referat o osnovnih šolah in njih nadzorovanje kakor tudi nadzorovanje gluho-nemice, šole za slepe, državnega vzgajališča, otroških vrtcev in zavetišč; sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

5. Vlado svetnik dr. Fr. Vidic ima znanstveno-umetniški referat (gledališče, muzei, licealna biblioteka drž. založila šolskih knjig in učil); sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

6. Okrajni glavar dr. Ivan Karlin ima upravno-gospodarski referat za šolske zadeve ter sprejema stranke v torek in četrtek od 10.—13. ure.

Prosvetni inšpektor:

dr. Dragotin Lončar s. r.

— »Narodna Prosveta« je pričela v zadnji številki priobčevati Deklaracijo. V kolikor smo poučen, prinese tudi poseben komentar.

— Dne 3. svečana se je poročila tov. Pepica Herbstova, učiteljica na Hajdini pri Ptuj z železniškim uradnikom Milošem Nagelschmidom iz Poljčan.

— Gospodinski tečaj po deželi. V letu 1925, je priredil veliki župan mariborske oblasti 8 gospodinskih tečajev. Te tečaje so se vršili z iako dobrim uspehom in je zanimanje zanje zelo veliko. Te tečaje ki sta jih vodili gospodinski učitelji Jela Premrou in Olga Sttig, je obiskovalo skupno 171 deklet. Voditeljica Jela Premrou je vodila tečaje: pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju (19 deklet), v Negovi (24 deklet), pri Sv. Benediktu v Slov. gorah (20 deklet), pri Sv. Antonu v Slov. gorah (27 deklet); voditeljica Olga Sttig je vodila tečaje: v Frankolovem (21 deklet), v St. Ilju pri Velenju (16 deklet) in 2 tečaja v St. Andražu pri Velenju (44 deklet).

— Z ozirom na neresnično trditev »Jutra« dne 11. t. m., da sem odklonil za objavo članek »Stara pot«, ki ga prinaša »Jutra«, izjavljam, da članka nisem odklonil, temveč sem od pisca zahteval le podpis pod članek kakor so bili podpisani vsi članki »nove poti«. Ker dobivam poročila, da enake vesti širijo tudi nekateri tovariši na zborovanjih okrajnih učiteljskih društev, moram poudariti, da je bil to edini članek ki sem ga prejel od »stare« struje. Ta članek in resolucije dveh okrajnih društev sem predložil seji organizacijske eksekutivne, ki je sklepala o njih in sem se točno ravnal po teh sklepih. Vsako širjenje neresnične vesti da odklanjam članke druge struje, je torej tendenciozno in neresnično.

Ivan Dimnik.

urednik »Učiteljskega Tovarša«.

— Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico poziva poverjenike posameznih šol, naj nemudoma sestavijo izkaze organiziranih članov in prepise takoj pošljejo tov. tajniku Viktorju Miheliču v D. M. v Polju. — Predsednik.

— Tovariš upravitelj! Ali si prejel naročilno dopisnico za nabavo starih letnikov »Zvončka«? Ali si že naročil kak letnik za Tvojo šolo? — Če še nisi tega storil, ne odlašaj! Izpolni takoj naročilno dopisnico in jo pošlji upravi »Zvončka«. Ali je Tvoja šola naročena na »Popotnika«? Ako ni naročena, naroči ga takoj! Morda dolguje tamošnja šola ali krajni šolski svet kaj na naročnini naših stanovskih listov. Poravnajmo stare račune, da dolg ne bo narastel.

— Društvene blaginike opozarjamo, da zapade prve dni tega meseca prvi obrok članarine za leto 1926. Bodo točni in skrbite, da bodo pripadajoči zneski zanesljivo vplačani do 15. t. m. blaginiki poverjenstva. — Pa tudi stari dolžniki naj se že vendar enkrat zganijo da ne bomo večno lamentirali.

— »Zvončkarji« so prejeli pretečene dni 5. številko S to številko imajo polovico letnika 1925/26, v rokah. Ta teden pričnemo razpošiljati obračune za l. po-

letje. Poravnajte zastanke takoj po prejemu obračuna. Dolžnikom bomo 6. številko »Zvončka« brezpogojno ustavili. Poprašajte pa tudi deco na šoli, če kdo dolguje naročnino za l. polletje. Opomnite ga, naj poravnava morebiten dolg, sicer mu bomo l. st. ustavili.

— Z Bleda. V »Jutru« z dne 13. decembra 1925, števec 289 je bilo med domačimi vestmi pojasnjeno, kako in kdaj se bo izplačala razlika k učiteljskim pokojninam za čas od 1. decembra 1919 do 31. marca 1925. V dotični notici, je rečeno, da se je izplačilo teh razlik zavleklo, ker je finančno ministrstvo šele februarja 1924 priznalo pravico do njih. V tem smislu je bilo treba vse pokojninske odmere popraviti kar je moglo storiti je ministrstvo samo. Tako je prišlo, da so proračunske dobe, ki jih obremenjujejo razlike že davno iztekle, predno je bila stvar končno rešena. Po določbah zakona o državnem knjigovodstvu pa takih obveznosti iz preteklih dob n. mogoče prevzeti na tekoči budžet, marveč poravnati je iz posebnega nalašča za to določenega kredita, ki ga upravlja finančno ministrstvo tako, da se je tudi za to treba obrniti na ministrstvo Generalna direkcija državnega knjigovodstva se mora vsakokrat še naprositi za otvoritev v to svrhu potrebnega kredita brez katerega je izplačilo absolutno nedopustno. Čim pa generalna direkcija to stori — tu upati je, da se sedaj na podlagi novega dvanajstinskega zakona to v kratkem zgodi, se izplačila takoj uradno odrede. Prizadetim upokojenecem torej ni treba več vlagati nikakih zasebnih prošni, niti izplačila ugrati, ker se stvar ureja po službeni dolžnosti izplačujočih organov ko so dani vsi predpogoji za to — Tako notica. Vprašam javno delegacijo ministrstva financ, ako je kaj zanega o tej stvari in kdaj se bo končno stvar uredila, ker čakanja je že dovelj.

Upokojenec.

— Poročil se je dne 4. t. m. tovariš Franc Lumaček, učitelj v St. Rupertu na Dolenjskem s tov. Slavico Benedičič, učiteljico na Mirni, Čest tamo!

— Maturant(ke) ljubljanskega učiteljskega iz leta 1921. Minula je prva etapa, čeprav kratka — našega službovanja! — Ob prvi petletnici bi se zoper zbral, da skupno obhajamo preteklo spominje! — Sestanek bi se vršil o Veliki noči! — Moje mnenje: v Ljubljani!

— Sporočite po dopisnici željo kraja in večina zmaga! — Do sv. denja! — Sl. Mrovie, učitelj mešč. šole, Ribnica, Dol. — NB. Tega sestanka se na željo udeležijo tudi maturant(ke) iz l. 1920.!

— Za uslužbenski list, ki ga moramo izpolniti v najkrajšem času vsi vsled razpisa ministra pravde v zmislu člena 115, zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih rabimo fotografije iz poslednjega časa. Učiteljski konvikt je izposloval za vse učiteljsko vredno znižano ceno pri fotografih g. V. Beštru, Aleksandrova cesta 5 in g. Dav. Rovšku, Kolodvorska ulica 34 v Ljubljani. Ako se daste slikati pri navedenih fotografih, pomagajte graditi konvikt, ker sta oba odstopila v ta namen nekaj odstotkov. Opozorjamo na to tudi učiteljsvo po deželi kjer nima v bližini fotografa.

Darovane knjige »Centralni knjižnici UJU Pov. Ljubljana«.

— knjiž. Uredništvo »Učiteljskega Tovarša« je darovalo »Centralni knjižnici UJU pov. Ljubljana« sledeče knjige: R. Pečjak: »Kraljična z mrtvim srcem«. Dr. Debevc-M. Bajuk: »Zbirka slovenskih narodnih pesmi«. Lj. Krajačić: »Sanje Djetinstva«. St. Gorski: »Hajdučki Nero«. »Zborik«, mesečna revija za zborovsko glasbo.

Tovariše in tovarišice na naprošamo da tudi oni darujejo knjige ki so jim nepotrebne naši »Centralni knjižnici«.

Knjižničar.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjižnici v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— k Učni knjigi za obrtna učilišča, o katerih smo že poročali, se dobe po vseh knjigotrošnicah, pri »Zbornici za trgovino, obrt in industrijo« (v Beethovnovi ulici) za člane »Računstvo za stavbno, umetno in strojno ključavničarstvo« 30 Din. »Računstvo za oblačilne obrte« 22 Din.

— k Lj. Krajačić: Sanje djetinstva. Priče i pripovijetke za mladež sa slikama. Zagreb 1925.

Cena knjigi v knjižnici je 15 Din, pri avtorju (Zagreb, Ilica 83) samo 12 Din.

V lični opremi je izšla v Zagrebu mladinska knjižica tov. Lj. Krajačića, ki jo bo hrvatska deca z veseljem sprejela in ki bo tudi naši deca prav primerno čtivo za srbohrvatskega jezika. Kratke, a ljubke povestice bo kaj rada brala deca, posebno še, ker so mnoge okrašene prav s primernimi ilustracijami. Knjižico prav toplo priporočamo! Pisana je v latinici.

— k St. Gorski: Hajdučki Nero, dramsko-epski spev. Čačak. Električna Stamparija Sl. G. Popovića i Sina, 1925.

Knjiga zajemlje snov iz hajduškega življenja. Dejanja se razvijajo živahno in so zanimiva, posebno ker tvorijo del zgodovine iz življenja srbskega naroda. Knjiga je pisana v cirilici.

— k Kraljična z mrtvim srcem. Pravičljiva komedija v 4 dejanjih. Spisal R. Pečjak, glasbene in pevke točke zložil Anton Dolinar. Založil Podmladek Rdečega križa in šolski oder »Vesna« na meščanski šoli v Trzinu. Cena 15 Din, partitura 10 Din.

Nekje živi kraljična, katere se radi njene zlobe, napuha in častilopija ter sitnosti vse boji. Svoje podložnike kaznuje kraljična celo za napake, ki jih niso zagrešili. Njen grad je pravcati grad mrtvega srca ter ne pozna ne milosti ne ljubezni, temveč samo stroge, mogočne udarce. Dobra vila se kraljičnega krutega ravnanja končno naveliča in začara grad ter njegove prebivalce. Mesto kraljične posadi na prestol osramočenega kočijaža, kateremu določi za tovarišico ubogo kuharico. Ostali služabniki se izpremene v kraljevičice in kraljičine, kraljično pa zadene kazen, da mora postati v gradu edina služabnica. Novi gospodarji gradu so brez srca, zasmehujejo služabnico, ter z njo ravnaajo tako, kakor je ona prej delala z njimi. Vila ji razodene, kaj namerava doseči s to svojo izpremembo. Ko se mera kraljičnega trpljenja napolni, da ne more več sama obvladati dela, pošlje vila kraljični služabnici druga v osebi devetega zavrženega snubca. Ta ji posle vedno pomaga. Resnična ljubezen ga premaga, da stoji svoji družici ob strani kakor dober tovariš. Končno pa jo prosi za roko, na kar kraljična pristane, kajti sedaj je njene zlobe konec. Zunaj zagrmi, vila razčara grad in njegove prebivalce. Služabništvu, ki je bilo nekaj časa na mestu gospodarjev, otemni spomin na prošlost, tako da pozabi, kaj je bilo v začarani dobi. Dvorce na novo oživi, srca se vnamejo. Dvorjani gromko pozdravljajo svojega novega kralja in kraljico, ki sta sedaj glasnika živih src. Skozi vsi igro vidimo goreti srce blage dvorjanice Jelisave, ki vpliva na poslušalce kot angel miru in sprave ter dviga grešnike s svojo skromnostjo in pobožnostjo.

Igra je aktualna posebno v sedanjih gnilih povojnih časih, ko se je zajedel človek v človeka, in ko je tako malo živih src med nami. »Jaz iščem živih src, a jih nikjer ne najdem več« — toži dvorjanica Jelisava.

Med prisrčnim smehom čutimo, kako nas pisatelj z ljubeznijo pridobiva za nekaj boljšega in lepšega, kako nas odvrača od grobe, brezsrčnega materializma ter nas navaja k človečnosti.

Kraljična z mrtvim srcem je bila z velikim uspehom uprizorjena lanske leto v Trzinu in Kranju. Kakor slišimo jo bodo uprizorili tudi naši bratje v Gorici.

Pisana je za otroke in odrasle, zato je prav primerna za naše podeželske odre. Inscenacija je lahka. Naroča se pri Podmladku Rdečega Križa v Trzinu.

— k Zdravje. Zdravstveno poučni list. Leto II., števec 1. 1926. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Zaloška cesta 2. (Higijski zavod.)

V lični opremi je izšel zdravstveni list »Zdravje« letos v II. letniku. Zanimivo vsebino in smer lista, označujejo članki prve številke: Zdravo novo leto! — Pet velevalst. Po Ervaldu priredil dr. V. Katičič. — Skrb za narodno zdravje — dolžnost vsakega državljanca. — Učitelji in ljudsko zdravje. — Zakaj zdravje tudi na kmetih peša? — Vzrok širjenja nalezljivih bolezni. — Krizem po Sloveniji. — Naša zdravstvena zakonodaja. — Drobiz. — Dobro čtivo. — List prav toplo priporočamo za šole, knjižnice in starše.

— k Narodna Enciklopedija SHS. Prof. St. Stanovčič. 7. zvezek. Izdan 12. jan. 1926. Cena 45 Din posameznemu zvezku. Izdaje: Bibliografski zavod, d. d. Zagreb, Gunduličeva 29.

To krasno delo, ki bo ponos v naši jugoslovnski literaturi in dokument našega kulturnega, zgodovinskega, gospodarskega, socialnega in narodnega imetja je izšlo sedaj že v sedmem zvezku od črke »Firdus« — Grienski virovci. Z osmim zvezkom bo zaključena prva knjiga za katero se dobe pri upravi originalne platnice v polplatnu, ki jih dobe prednaročniki za 15 Din, drugi za 25 Din. — Toplo priporočamo to delo vsem šolam in posameznikom.

— k Zbirka slovenskih narodnih pesmi, IV. zvezek. Nabral in za moški, deloma mešani in ženski zbor harmoniziral Marko Bajuk. Cena Din 16.

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani je izdala v drugem natisu te priljubljene pesmi, ki so nabrane večinoma iz cirniške okolice. Zvezek obsega 24 pesmi in sicer: 9 za moški in 12 za mešani in 3 za ženski zbor. Profesor Bajuk je eden najboljših naših harmonizatorjev narodnih pesmi. Izdal jih je že več zvezkov, ki so pa skoraj vsi razprodani. Bajukova harmonizacija je sicer priprosta, a blagoljubna. Skrbno se ozira na slog in obliko, kakor poje slovenski narod. Vse pesmi so torej lahke in ne bodo delale še tako šibkemu zboru nikakoršnih težav. Izdajo te zbirke prav toplo pozdravljamo, zbirko pa priporočamo vsem našim pevskim zborom najtopleje.

Podpirajte prosvetni sklad!

ARGUS	je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS	ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS	daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS	ove informacije so vsikdar točne izbrpne in hitre
ARGUS	se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS	ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO bo imelo svoje zborovanje v soboto 6. marca 1926 ob pol 10. uri na Vrhniki s sledečim vzporedom: 1. Poročilo o seji širjega sveta poroča predsednik. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev štirih delegatov in štirih namestnikov za pokrajinsko skupščino. 4. Volitev enega delegata in enega namestnika za državno skupščino v Skopljju. 5. Slučajnosti. Na tem zborovanju se bo začrtala nova pot po kateri naj v bodoče hodi naša organizacija, zaradi tega naj nihče ne manika. Zamudnike na članarini iz leta 1924. in 1925. se opozarja, da plačajo zaostalo članarino potem položnice se pred zborovanjem. — Odbor.

Poročila:

+ OBČNI ZBOR UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA OKRAJ SLOVENJGRAD se je vršil 7. januarja v Slovenjgradu. Navzočih 23 članov.

Ob določnem času otvoril predsednik J. Purkhart zborovanje ter pozdravi navzoče člane, želeč jim srečepolno in plodonosno Novo leto 1926. — Trije učitelji (ice) niso bili včlanjeni. Povodom enega konkretnega slučaja se konstatira,

da pada deloma krivda tudi na poverjenstvo.

Zapisniki zadnjega občnega zbora, zborovanja in odboroval seje se prečitajo in odobrijo.

Prečita se deklaracija učiteljskega društva Mežiške doline, ki je bila sprejeta v polnem obsegu ter se je povdarjalo sledeče: »Naj bi se poverjenstvo politično ne eksponiralo in vse opustilo, kar diši količkaj po dnevni politiki. — Naj bodi izključno stanovsko in ne šolsko politično!«

Poročilo tajnika. Društvo šteje 35 članov. Odborovih sej je bilo dve; vselej zborovanj je bilo šest, ki so bila v splošnem dobro obiskana. Predavanj je bilo četvero. Odbor se je potegoval z vso vmeno in z vsemi svojimi močmi za zaščito članov in učiteljskega sploh. Obravnavale so se tudi druge stanovske zadeve, ki so vzbujale živahne debate. Poročilo se sprejme.

Poročilo blaginika se vzame na znanje. Prejemki 4814,12 Din. Izdatki 3940 Din. gotovina 874,12 Din.

Volitve. Izvoljeni so bili: Za predsednika občne priljubljeni in spoštovani dosedanj predstojnik Josip Purkhart, šolski upravitelj v Št. Ilju pod Turjakom. Podpredsednik Leopold Kopač. Tajnik Josip Verčkovnik. Blaginik Josip Šerbec. Odbornika Ignacij Kaffou in Fran Kavčič.

Dan prihodnjega zborovanja se bo pravočasno obvestil.

—čh Priprava za razdelitev narodnega šolstva. Ministrstvo šolstva pripravljajo šolski in učni red za narodne šole v CSR, in sicer posebej za občne in posebej za meščanske šole. V tej razdvojenosti vidi večina češkega učiteljskega koraka k razdelitvi narodnega šolstva, ki bi morala tvoriti nerazdeljeno celoto in biti čvrsti temelji za izobrazbo in vzgojo češkoslovaškega ljudstva. Ne delite, temveč združite!

Iz Danske.

—dan Mala Danska ima šest ljudskih univerz, katero posejajo večnoma mladi ljudje v starosti od 18—21 let v polletnih kurzih, tako da tekom zime posejajo zavod le ženske poleti pa moški. V teh šolah širijo ideje zoper gospodstvo in duhu močne roke ter propagirajo ideje bratstva in medsebojne ljubavi. Vadijo mladino v ljubezni do dela in ustvarjanja, kar bogati človeštvo, kakor tudi v ideji miru, spoznanja in skupnosti, kar donaša človeštvu le dobre rezultate dočim vojna uniči vse te dobrine, po katerih se razpase sovražstvo. Iz zemljepisja in zgodovine ne predavajo onega kar je lokalno nimam prid, temveč tu dopuščajo mladini čim večje obzore za njih svobodno voljo. Ob teh delih ne smemo zabiti da se le Danska na lastno iniciativo popolnoma razorožila ter je ni več smatrati za vojno silo.

R—ež.

Iz Nemčije.

—nem. Sieversova šola o izrazu čuvstev v poeziji je dvignila obilo kritikov na noge. Eugen Reinhard je dodal uvodu svojega dela »Izraz radosti in ne-radosti v kritiki« s pripombo, kjer razlaga rezultate svojih poizkusov o glasovni kvaliteti pri čitanju različnih pesmi. Izšel je iz opazovanj, ki so mu pokazala točno in razločno spremembo glasovne višine, če neposredno Schillerjevi pesmi bereš Goethejevo: glas je mehak, melodiozen, topel, dočim je v drugem slučaju trdnosti in hladnejši. To glasovno lastnost na katero nas je opozoril Sievers (Eduard Sievers Rhythmisches Studien, Heidelberg 1912), naziva Reinhard glasovno kvaliteto, ki skuša je eksperimentalno analizirati. S tem se je povzpel do teh trditve:

1. Vsak pisatelj ima svojo samostalno glasovno kvaliteto, ki jo vrva besedam in mislim svojim ustvarjanju.

2. Vsebina nas prisili, da pri deklariranju doniramo našemu glasovno kvaliteto.

3. Glasovna kvaliteta je merilo: čuvstveni liriki stoji umotvor tem bližje, čim mehkejši in toplejši je glas, ki si ga moramo nadovzeti ob čitanju taistega, oziroma umstveni liriki stoji umotvor tem bližje, čim hladnejši in trši je glas ob čitanju.

Te definicije so s poizkusi utemeljene, ki jih je Reinhard podvzel iz poetičnih in prozaičnih tekstov.

Izpit nad Reinhardovimi trditvami potom znanstvene metode moderne psihologije, ni na prinesel dokazila za Reinhardove zakone. Izpit je vodil do slutnje, da je to farostvo, da je to zmota v tolmačenju onega, kar je že Sievers pred njim načel in kar se je ovrlo Reinhard ima obilo nasprotnikov in težko, da bo uspeh v tej častni borbi.

R—ež.

Iz Egipta.

—eg. Dežela, kjer pripeka solnce z neusmiljenostjo. Zato se ne smemo čuditi da je delo v šoli zelo oteženo. Vendar tu lahko govorimo že o šolstvu. Egipčani imajo eno univerzo za katero se imajo zahvaliti Amerikancem, ki jo materialno in duhovno vzdržujejo. Razen treh misijonarskih višjih šol imajo Egipčani samo eno višjo vzgojevališče.

PRIZNANO SOLIDNA DOMAČA TVRDKA
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA • DVORNI TRG ŠTEV. 3

opozarja p. n. učiteljstvo, da si zamore nabaviti vsakovrstno blago za obleke, perilo, kakor razna oblačila (obleke, površnike, raglane, damske plašče, kostume, dežne plašče etc.) po izredno nizkih cenah in to tudi na ugodna mesečna odplačila. Lastni krojaški atelje. Točna postrežba. Vzorce se razpošiljajo franco proti vrnitvi.

V osnovnem šolstvu je boljše, kjer so uvedli pravo moderno reformo. Vsak razred je dobil svoj kino, kjer predvajajo filme, podučilve vsebine iz geografije, zgodovine ter ostalih realij. Predpisan je tudi vsak teden obisk muzeja; manualno ročno delo je že zdavna uvedeno v elementarnem šolstvu. Iz higijeničnega ozira ne sme šteti nobeden razred čez 30 otrok.

R—ež.

Iz Zedinjenih držav.

—zjedr. Platonova šola. — Platon School — šola dela, učenja, otroških iger, je nova šola, ki je s svojo organizacijo obljela glavne oblike in zahteve novih pravcev vzgoje. Za to šolo je v Uniji mnogo oduševljenih in izgleda, da je nastopila svojo zmogovalno pot celo preko meje Unije. Pridobila je zase vse osnovnošolske in srednješolske nastavnike. Po njej je urejenih mnogo šol v Severni Ameriki zlasti se odlikuje v tem mestu Deboi, ki je že preuredilo 54 šol. Glavna vrtilna šola je: 1. učni uspeh je večji potom posebnega učnega načrta, 2. strošek za šolo so manjši.

R—ež.

Listnica uredništva.

—lu Vse dopisnike opozarjamo na sklen organizacijske eksekutive, ki je objavljen v današnji številki. Posebno se je oglati osebnosti in osebnega značaja v dopisih in se okleniti idejnega temelja. Idejno lahko rečemo, da je že zmagal pravce Deklaracije, ker priznavajo njega pravilnost in upravičenost tudi oni, ki imajo pomisleke radi taktičnih hib, katere smo priznali takoj v prvi številki po seji širjega sosveta in navedli pozneje tudi vzroke, ki so jim bili povod. Ker skuša že javnost dati vsemu pokretu osebno obeležje, je naša dolžnost da v dopisih in društvi povdarjamo idejni pravce, za katerega edino nam je in izgladimo osebne osti, ki bi tu pa tam morda tudi nastale. Neobhodna potreba razčiščenja osebnih in zasebnih zadev naj se izvrši doma v ožjem krogu: »Učiteljski Tovariš« naj pa bo svobodna tribuna za idejno izkristaliziranje in vprašanja, ki nas zadevajo vse. Pozivamo posebno vse pristaje deklaracijske smeri, da se ogiblieo taktičnih hib, ki so v škodo idejni smeri, predvsem da se varujemo sabotaže organizacijske avtoritete, ki je neobhodno potrebna za stabiliziranje novega položaja in pravca. Stavite predloge potom svojih društev in obračajte se do pisarnice poverjenjstva, ki posluje v vseh zadevah nemoteno naprej.

—lu Na razna vprašanja in pisma prosimo uredništvo malo potrpljenja, ker jih rešuje lahko le v času, ki mu preostaja izven časa, ki ga potrebuje za šolske, uredniške in organizacijske posle.

—lu Višja pedagoška šola in drugi, prosimo malo potrpljenja.

—lu Z ozirom na neresnične vesti, ki jih nekateri širijo da vračam članke druge smeri moram izjaviti, da nisem vrnil niti enega članka in tudi ne odrekel objave, zahteval sem le, da naj se dopisnik podpiše kakor se podpisujejo vsi oni, ki so za Deklaracijo. To b pričakovali tudi od onih, ki se skrivajo za »Jutro«. V celoti sem prejel le en sam in še ta nepodpisan članek proti novi smeri.

Tudi z ozirom na »Jutrovo« notico v 31. številki, kakor da bi iskal uradne zaščite in zveze s prosvetno pravico moram izjaviti, da za mišljenje g. šefa dr. Lončarja in njegovo okrožnico, ki jo prinašamo v današnji številki nisem vedel do 6 t. m., ko sem prejel to okrožnico za objavo v »Učit. Tov.«

Ivan Dimnik,

urednik »Učiteljskega Tovariša«.

Gibanje učitelstva in prosvete v drugih državah.

Iz Republike Avstrije.

—avstr. Obrtno tehnično šolstvo na Dunaju, kakor poroča E. Schiefer, se nahaja v stalni progresiji z zelo jasno tendencijo k specializaciji. Tako sta t. 1923/24. menjali občni pouk samo dve profesionalni šoli, od katerih je ena gluho-nemnica. Nasprotno se je število specialno-profesionalnih šol dvignilo do 148, od katerih je 111 moških in 37 ženskih. Vse te šole spremajo v 57 profesorih. Skupno število vpisanih znaša 48.766, od teh 34.880 moških in 13.880 ženskih. Razen tega izdržavajo take šole tudi privatne korporacije s približnim številom 10.800 obiskujočih.

R—ež.

Iz Estonske.

—est. Osnovno šolstvo. Leta 1923. so na Estonskem nasteli 3833 učiteljev, ki podučujejo na 1387 osnovnih šolah s 16 paralelkami. V obzir je treba vzeti tu tudi nastavlence na obeh šolah za manjnadarjene ter obeh gluho-nemnic. Osnovna šola je imela 1923. leta 114.407 obiskujočih. Estonski jezik je v vseh šolah obližgaten. Šole so prenatrpane z otroci, šolske opreme manjka, enako nedostaje učnih pripomočkov in učil. Upajo, da tekom petih let premagajo tudi te ovire.

Iz Francije.

B. JURANČIČ:

BOJ ZA ENOTNOST PLAČ V FRANCIJI.

Zadružna zveza federativnih francoskih učiteljskih organizacij se bori na svojih skupščinah in kongresih že od t. 1921. za enotnost plač. Na podlagi številnih referatov in diskusij so prišli do zaključka, da mora enakemu delu slediti enako plačilo, naj si ga opravi mlad ali star, mož ali žena. S tem so zavrgli današnji sistem plačilnih razredov, na tudi ono troje načel, ki so utemeljevala ta sistem: Starejši ima več izkušenj kakor mlajši, zato naj prejema višjo plačo. Starejši ima več potreb, odgovarjajo naj jim večji prejemki. Postopno povišanje vzpodbuja k intenzivnejšemu delu.

Starejšim ne odrekajo izkušni vendar ne uvidevajo zveze istih z napred-

kom v nagrad za delo. Napredovanje se vrši redno vsakih 3—5 let, kakor bi se človek v svojih izkušnjah z matematično preračunjenimi skoki blizal popolnosti. Po plačilni lestvi se dvigajo enakomerno vsi delavci, dobri, srednji in slabši. Včasih še slabši hitreje, ker ima upogljivejši hrbet pred predstojniki. Če bi sledili konsekvnetno načelu, plača se ravna po izkušnjah in zmoglostih, bi se ista morala po dosegu gotove starosti znižati in padati postopoma, kakor zapuščajo človeka sile.

Potrebe rastejo s starostjo in tem sorazmerno naj se viša plača. Če ne upoštevamo družinskih skrbi težko dokazemo, da starejši človek potrebuje več, kakor mladi. Mlad učitelj si mora ustanoviti dom, nabaviti knjige, potovati po svetu v študijske svrhe itd. Če bi upošteval potrebe mladih in starih, bi skora rekli da mora biti plačilni razred obraten, od višjega na nižjega. Družinskih razmer pa tudi ne upošteva, ker napredujejo vsi, samci in tisti brez otrok, tako kakor družinski oče z velikim številom otrok.

Zadnji argument, da težnja po vzpenjanju po plačilni lestvi navzgor priganja k delu se uničuje samo z dejstvom, da enako napreduje dober, srednji in slab uradnik. Sicer pa ima državna uprava za »dobre« uradnike itak pohvalne dekrete, medalje, diplome, častne naslove, lepa mesta itd. kar to seveda ne stane niti beliča uteši pa samoljubje značaja.

V glavnem prevladuje naziranje, da ima državna oblast plačilne razrede, kategorije in podkategorije, nekaj iz tradicije drugega za na opredelitev uradništva po kastah, kar je glavna ovira enotne organizacije in sporazumnega nastopa za svoje pravice.

Iz Češkoslovaške.

—čh. Knjiga Marije Chynove: Karla G. Masaryka. V Statnem nakladatelstvu v Pragi je izšlo to delo, namenjeno mladini a predvsem mladenkam. Z veliko ljubeznijo opisuje avtorica izredno ženo, ki je bila opora možu in vsem njegovim delovanjem in ki je posegla tako globoko v usodo češkega naroda.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si za jesen in zimo

„KARO“ čevlje

Lastne delavnice. Cene solidne.

MARIBOR

Koroška cesta 19

Le najbolje je najceneje

Žika

opozarja p. n. učiteljstvo, da si zamore nabaviti vsakovrstno blago za obleke, perilo, kakor razna oblačila (obleke, površnike, raglane, damske plašče, kostume, dežne plašče etc.) po izredno nizkih cenah in to tudi na ugodna mesečna odplačila. Lastni krojaški atelje. Točna postrežba. Vzorce se razpošiljajo franco proti vrnitvi.

PRIZNANO SOLIDNA DOMAČA TVRDKA

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA • DVORNI TRG ŠTEV. 3

opozarja p. n. učiteljstvo, da si zamore nabaviti vsakovrstno blago za obleke, perilo, kakor razna oblačila (obleke, površnike, raglane, damske plašče, kostume, dežne plašče etc.) po izredno nizkih cenah in to tudi na ugodna mesečna odplačila. Lastni krojaški atelje. Točna postrežba. Vzorce se razpošiljajo franco proti vrnitvi.

PRIZNANO SOLIDNA DOMAČA TVRDKA

NAJSOLIDNEJŠA DOMAČA TVRDKA

JOS. ROJINA

LJUBLJANA • ALEKSANDROVA C. 3

Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega blaga in sukna. Bogata izbira vseh vrst izgotovljenih oblek, površnikov, raglanov, dežnih plaščev etc. po izredno nizkih cenah.

LASTNI KROJAŠKI ATELJE!

Točna postrežba! Solidne cene!

P. n. g. učiteljem nudi na ugodna mesečna odplačila!